

oud broek.nl

MEI 2015

- *'gegeeselt en gebrandmerkt'*
- *Vaarboer Gert van Veen*
- *'Stoere' Jenny van den Berg*

Op de voorpagina:

Bevrijdingsdag wordt om de vijf jaar groots gevierd met onder andere een optocht van praalwagens die door diverse wijken zijn gemaakt. Op 5 mei 2015 ging de eerste prijs naar de wagen die een passage uit 'Harrie Potter' uitbeeldde. (foto: Nico Merkelijn)

COLOFON

Het bestuur van Vereniging Oud Broek in Waterland:

Naam	Positie	E-mail	Telefoon
Jaap Wortel	Voorzitter	j.j.wortel@hetnet.nl	020- 4031216
Atsie Drijver	Secretaris, Collectie	atsiedrijver@zonnet.nl	020-4031201
Jan Maars	Projecten, Rondleidingen	j.maars@planet.nl	020-4031118 06-53923773
Hillie Honingh	Penningmeester	hilliehoningh12@gmail.com	020-4031567
Jan Hoetmer	Bestuurslid Beschermd Dorpsgezicht	sanjan65@hetnet.nl	020-4031614

Medewerkers: Studio Hans Mulder, Hanneke de Wit, Nico Merkelijn (fotograaf)
Speed-O-Print (drukkerwerk).

Correspondentieadres: Vereniging Oud Broek in Waterland, Buitenweeren 17,
1151 BE Broek in Waterland
E-mail: info@oudbroek.nl • <http://www.oudbroek.nl> • Rabobank: NL44RABO 0310 7021 94

Lidmaatschap: Binnen postcode 1151 € 12,50, buiten € 15,00. Aanmelden via de website.

ISSN: 2211-8675

Leuk om even stil te staan bij iets dat (misschien) nog maar weinig Broekers weten

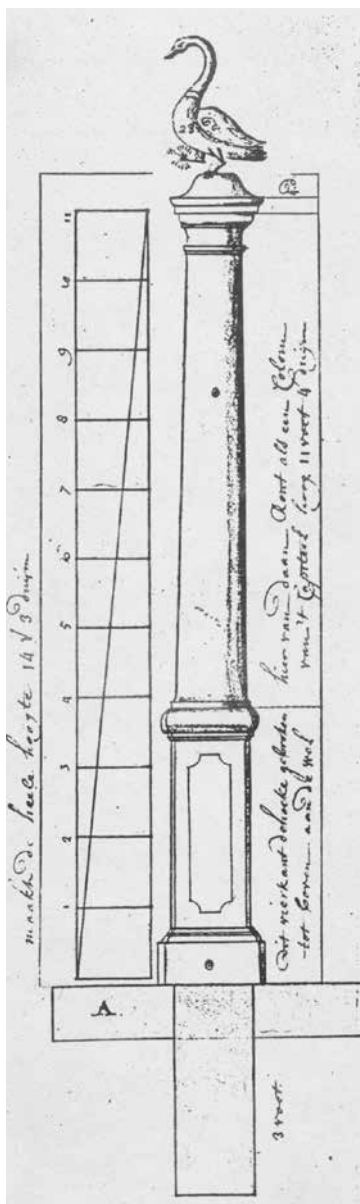

De voetplaat van de Geeselpaal

De Justitie of Gerechtsplaats van Broek bevond zich oorspronkelijk aan de zuidzijde van het Kerkplein en wel recht voor de herberg 'Uythangende het Huys Rustenborch' (thans Kerkplein 10). Waarschijnlijk was daar een schavot of kaak opgericht, waarop de misdadigers 'gegeeselt' en gebrandmerkt of te spot worden gesteld.

Deze herberg behoorde tot de oudste van het dorp. Hij wordt al in 1612 genoemd; in het jaar 1619 werd hij eigendom van Jan Jansz Keern-waart, die voordien waart was in herberg De Keern, in de bocht (het Breed) van de Keerngouw.

Ingevolge de Resolutie van de Vroedschap van 30 april 1661 werd de Gerechtsplaats verplaatst naar de westzijde van het Rechthuis. Het feit dat de herberg aan het Kerkplein (toentertijd

Kerkbuurt geheten) nadien veel van zijn aantrekkelijkheid verloor en afdaalde tot een klein kroegje, geeft een aardig inzicht in het Broeker openbare leven van die dagen.

Het nieuwe Gerecht werd opgericht aan de Dee, vlak voor de ingang van het Rechthuis. Aangezien de school ondergebracht was op de bovenverdieping van dit gebouw hadden de kinderen nu de primeur! Hoe dit nieuwe Gerecht er in het begin heeft uitgezien, is niet precies bekend. In het jaar 1750 wordt het echter beschreven als 'met een Geeselpaal in het midden derzelve, op wier Top aan vier zijden het algemeen Wapen van Waterland gezien wordt'.

Over de situatie ter plaatse vanaf 1757 zijn we beter ingelicht. In het gemeentelijk archief bevindt zich een ontwerp-tekening (zie afbeelding) met beschrijving van de hand van Cornelis Schoon voor een nieuwe Justitiepaal, die genoemd jaar wordt vervaardigd en opgericht vóór het raadhuis, op een gemetselde voet aan de Dee, met aan de waterkant een houten leuning. Op een hardstenen voetplaat - thans nog aanwezig voor de ingang van de toren - stond de 'Geeselpaal', zijnde een fraaije blauwe Gousentse-steene Colom, van onderen ter hoogte van vier voet, als een vierkant Pedestal, met gebroken hoeken en uijtgelooijerde Paneelen, en voorts na boven als een Colom na de Toscaansche Bouworder bewerkt'. Boven dese Colom staat een Levensgroote Zwaan, zijnde van Loot gegooten, wegende na gissing van den maker tusschen de 100 en 150 ponden, deselve staat op zijn Linker poot (die Koper of Metaal is, en te gelijk ook de prook is, waar mede deselve in de Steen is vastgegooten, en die ook verders door het Holle Lichaam heene loopt, tot ondersteuning van de Rug), en in de Regter poot hout hij ses vergulde Pijlen, en heeft om de Hals een soortgelijk bandtje, vertoonende alzoo het Wapen van Waterland, zijnde het een en 't ander zeer zinnelijk gewerkt'. (zie afbeelding)

De kosten van de nieuwe Justitiepaal bedroegen:

- Aan Frauwen & Vogel (kolom en voetstuk) f 125,-
- Assinius Frauen (loden zwaan) f 85,-

In totaal, inclusief vracht, metselwerk, timmerwerk, verven en vergulden, alsmede dagloon en kostgeld van een knecht f 292,52.

Waarschijnlijk is Cornelis Schoon niet alleen de ontwerper, maar ook een van de initiatiefnemers geweest. Hij vermeldt tenminste vol trots 'Geordonneert door Burgemeesteren 1. Jan Sijm. Verlaan, 3. Hendrik Kat, 4. Klaas Kok, 2. Cornelis Schoon' (de cijfers geven het aantal jaren dat de heren zitting hadden als burgemeester).

Uit de Criminele Rol van de Vierschaar van Waterland blijkt niet dat er gebruik is gemaakt van deze fraaie Justitiepaal, die we dan ook meer moeten zien als een (waarschuwend) symbool der rechtspraak dan als een kaak van praktisch gebruik.

Voor de inlijving van ons land bij Frankrijk, toen de rechtspraak van de criminele (en civiele) Vierscharen en Schepenbanken werd overgenomen door het 'Hoog Kijzerlijk hoff', hadden er in Broek nog twee geselingen plaats, maar die geschieden niet in het openbaar. In 1794 werd ene Hendrik Barends, alias Henke Piet, wegens schapendiefstal tot 'geeseling binnenskamers' veroordeeld.

Ten slotte wees de Criminele Vierschaar van Waterland voor het laatst vonnis in Broek, en wel op 15 april 1795 aan Albert van den Heuvel 'soldaat onder het Regiment van de Collenel Plettenberg wegens een Orange bandje bij zig te dragen, en het zelve op woensdag den eersten April uijt de zak te haalen. En naar dien het dragen van alle Orange Tekenen hoe ook genaamt..... op het alders sterkst is verboden, en als oproerig moet worden beschouwt' werd Albert binnenskamers gegeselt. De Fransgezinde Baljuw had het liever in het openbaar zien gebeuren!

De galg, dien ten zuiden van de Galggouw bij de ringsloot van de Belmermeer stond, werd in het begin van de 18de eeuw bij gebrek aan emplooi afgebroken. Het 'worgen met den koorde' was in het rustige Broek niet meer nodig! Dit in tegenstelling tot andere delen van Holland en Westfriesland, waar dit blijkbaar nogal eens moest plaatshebben. Men noemde dit een 'verantwoorde hals-straffe, wesende een korte dootd' en Ulrik Huber 1) laat daar op volgen 'want hals-straffen die de menschen de dootd doen gevoelen, ende in continuatie van pyne bestaan, als levendig verbranden...

Door: J.P. Bruigom
In: Broeker Bijdragen nr 5 - 1974

Herinnering aan Gerard van den Muijzenberg

Op zaterdag 13 april werd het naambordje bij deze prachtige zuileik aan het Havenrak geplaatst ter herinnering aan Gerard van den Muijzenberg. Hij was opzichter bij Provinciale Waterstaat bij de aanleg van de N247 in 1939. Zoon en dochter Ot en Lydia plantten de boom in december.

Bij de onthulling was de hele familie Van den Muijzenberg aanwezig. Ot en Lydia, die in Broek in Waterland zijn geboren, hebben een speciale band met ons dorp.

Meer details in oudbroek.nl december 2012.

Ot en Lydia plaatsen de boom

Valse vouwen, gekneusde bladen en kopervraat

Jan Werner projecteert een landkaart van de Waddeneilanden en Noord-Holland op een groot scherm. Wat zien we daar? De kaart is een kwartslag naar rechts gedraaid, zodat je de eilanden boven elkaar gestapeld ziet. "Dat heeft men gedaan, omdat de kaart zo beter in de atlas paste," legt Werner uit. "De kaart is getekend door Nicolaas Witsen, burgemeester van Amsterdam."

Na de 49ste jaarvergadering van Vereniging Oud Broek in Waterland op 13 april in Het Broekerhuis, maakte Jan Werner met de aanwezigen 'Een rondje Noord-Holland door de Atlas der Neederlanden'. Werner is oudconservator Kaarten & Atlassen van Bijzondere Collecties UvA. Hij werkte de afgelopen vijf jaar aan beschrijving, restauratie en digitalisering van de negen banden die de Atlas der Neederlanden vormen.

De oudste kaart, van de drooggemaakte Wieringermeer, dateert van 1611, de jongste van 1823. Jan Werner: "Deze laatste kaart, van Beekhuizen bij Velp, zit niet vast in de atlas, maar los erbij alsof hij er nog even aan toegevoegd is."

De kaarten hadden van 'van alles en nog wat' te lijden gehad. Kopervraat, plakband. Sommige kaarten waren uit de atlas gehaald om een tijdje op een muur te prijken. Over subsidie hadden Werner en zijn medewerkers niet te klagen. "Als het over oude kaarten gaat, zijn mensen snel enthousiast. Steeds weer kwam er geld binnen."

Het restaureren gebeurde op verschillende manieren. "Je hebt bijvoorbeeld natte restauratie, dan gaat de kaart in bad. Vaak troffen we valse vouwen, gekneusde bladen. Sinds de restauratie zijn de kaarten weer briljant van kleur."

Deze afbeelding is beschikbaar gesteld door "Bijzondere Collecties UvA"

We realiseren ons dankzij het verhaal van Werner eens te meer hoeveel 'Nederland' is gewonnen op water. De Wieringerwaard werd in 1608 drooggelegd (tot 1625 braken de dijken geregeld). Vier jaar later volgde droogmaking van de Beemster en in 1622 van de Purmer. Hoe ze dat deden, opmeten bijvoorbeeld van de Purmer? "Acht mensen hebben dat in één dag gedaan, toen er ijs lag," antwoordt Werner. Behalve land- en polderkaarten zijn er zeekaarten. Werner: "Zeekaarten waren van levensbelang."

De kaarten zien er prachtig uit, mede dankzij de uitgever. Was de cartograaf klaar met het tekenen van de kaart, dan maakte de uitgever er namelijk mooie versieringen bij. Werner en de zijnen hebben ook een facsimile-uitgave verzorgd. "Die kost 6.995 euro. Je zou denken: veel te duur. Maar nee, hij is heel goed verkocht."

Jenny van den Berg (83) vaart nog steeds van haar woonark aan de Broekermeerdijk naar de overkant

"Visite staat nooit zomaar bij je in de deur"

Ze is al uit haar roeibootje gestapt, staat aan de Broekermeerdijk als haar bezoek arriveert. Stoer, met zo'n bootje over het water van en naar de woonark aan de overkant. "Stoer?" vraagt Jenny van den Berg, "welnee, helemaal niet. Heel gewoon hoor. Kom, stap maar in."

Er staat een flinke voorjaarswind. "Ik vaar eerst een stukje tegen de wind in, dan keer ik om en kan ik met de wind mee zeilen," zegt Jenny. Ze roeit niet, maar gebruikt één roeispaan als vaarboom. Een paar minuutjes later al komen we aan bij de steiger van haar woonark. "Kijk, nu duwen we de boot met onze handen langs de steiger richting het haventje. Ja, prima." Het 'haventje' is een smalle ruimte tussen de woonark van mevrouw Van den Berg en die van de burens. Jenny duwt de boot keurig aan de kant; we leggen hem vast met twee kettingen.

“Nu moet u eerst eens zeggen wat u van het uitzicht vindt,” zegt de gastvrouw nadat we zijn uitgestapt. “Is het niet geweldig, die weilanden, en daar in de verte het torentje van de kerk in Watergang? Laatst was hier een nicht van me, die vroeg: geniet je daar nou nog steeds van? Ja, ik geniet er nog steeds van.”

Ze gaat voor, de woonark in. “Doe voorzichtig, want de opstap hier is aan reparatie toe.” Het uitzicht aan de waterkant is ook mooi. “Nu is het daar wat begroeid, maar vroeger keek ik zo op het Zwarte Pad. Dan kon ik mijn man als hij van zijn werk kwam, zien aankomen.” Jenny zet thee, die ze op een theelichtje laat trekken. Ze is 83; Van den Oever heette ze voordat ze trouwde met Loek van den Berg. Ze komen allebei uit Rotterdam. Janny werkte op kantoor, Loek op een scheepswerf in Vlaardingen. “Toen ik Loek leerde kennen, was hij een verwoed zeiler. We hebben samen heel wat zeiltochtjes gemaakt.”

Nog voordat ze trouwden, vond Loek werk in Amsterdam, bij het Centraal Bureau voor de Watersport. “Geen wonder dat Loek ‘graag op water wilde wonen. Via-via kwamen Jenny en hij terecht bij Gerrit Mars aan de Broekermeerdijk in de grote boerderij die nu van de familie Pronk is. Kregen ze toestemming hier vlakbij een ark neer te leggen? “Mars bekeek ons van top tot teen, overlegde met zijn vrouw en toen kregen we te horen dat het goed was.”

In Aalsmeer lieten Jenny en Loek een ark bouwen. Casco. Het interieur bouwde Loek zelf, van tijd tot tijd geholpen door familie en vrienden. “Dat was in 1962. Och wat was dat een koude winter.” In 1963 trouwden Jenny en Loek, een jaar later werd zoon Mark geboren. Dat was een hele overgang, van een druk kantoormeidenbestaan naar een rustig plekje op het water. Beetje geïsoleerd? Nee, het beviel hun wel. “Bij buurvrouw op de koffie? Daar hielden we allebei niet zo van. Weet u wat het voordeel is van wonen op een woonark?” Lachend: “Visite staat nooit zomaar bij je in de deur.”

Loek van den Berg was jachtmeter. Dat is een beroep waarvan we niet iedere dag horen, dus geeft Jenny uitleg. “Een zeilboot die in een of andere klasse aan wedstrijden wil meedoen, moet bepaalde afmetingen hebben,” zegt ze. “Dat geldt ook voor het zeil.”

Thee

Opeens, verschrikt: “O, nu ben ik helemaal vergeten de thee in te schenken. Zou die nog wel te drinken zijn? Wacht, ik doe er een beetje water bij. Is het niet lekker, dan zet ik zo nieuwe, thee genoeg in huis. En kijk, ik heb ook heerlijke koekjes.”

Jenny vertelt over de boten met schadelijk vuil die jarenlang langsvaaren op weg naar de Volgermeer. Vroeger kwamen ook veel grote bussen langs, die stopten om de toeristen te laten genieten van het uitzicht. Op het water wordt het steeds drukker met plezierboten, maar dat stoort Jenny niet.

Toen Mark klein was, bracht zijn moeder hem met de fiets naar school. “Nee, hij heeft nooit gemist, dat we niet in het dorp woonden. Hier in de buurt waren ook kinderen met wie hij kon spelen. Kijk maar, die enorme wei waar ze konden voetballen.”

In 1999 is Loek van den Berg overleden. “Dat vind ik zo sneu,” zegt Jenny. “Hier in deze ark heeft hij van alles gedaan, van alles opgeknapt. Dan denk ik: waarom heeft hij er niet wat langer van kunnen genieten...”

Ze fietst nog altijd naar het dorp. “Mijn fiets staat hier in het schuurtje, die gaat mee de boot in.” Het valt haar zwaarder dan voorheen. “Laatst kocht ik op de markt een grote zak sinaas-appels en flink wat aardappelen. Dat was toch te veel; toen ben ik maar naast de fiets gaan lopen.”

“Het is me kort geleden voor het eerst overkomen, dat ik toen het flink woei met mijn roeiboot uit koers raakte en bij de burens terecht kwam. Dan zeggen ze: neem toch een pontje of kom naar ons, dan zetten wij je over. Een pontje? Nee, ik hou het bij mijn roeiboot.” “De burens willen ook boodschappen meebrengen; iedereen is reuze lief. Maar zolang ik het kan, doe ik het allemaal zelf.”

HdW

HOOG BEZOEK

Broek in Waterland, 10 juli 1901 - Werden we alhier jl. Donderdag met hoog bezoek vereerd, toen de kroonprins van Siam, die in ons land vertoefde, ook hier met zijn gevolg, aan ons schoone dorp een bezoek bracht, doch gisteren, Maandag wachtte ons weder een nog hooger bezoek. Zondag had zich de mare alom hier verspreid dat Hare Majesteit de koningin moeder den volgenden dag ons dorp met een bezoek zou vereeren. Reeds vroeg Maandag-morgen hadden de burgers de driekleur ontplooid en ons dorp een feestelijk aanzien gegeven. Des namiddags te ongeveer 4 ure arriveerde de extra boot der havenstoombootdienst, waarop zich H.M. met haar gevolg, benevens de Vorst en Vorstin van Bentheim bevonden. Onder geleide van onzen Burgemeester den heer J.E.T. Wijnveldt werd eene wandeling gemaakt door ons zoo schoon en in 't groen verscholen dorp. Vervolgens vertoefde H.M. geruimen tijd in de modelboerderij van Mej. Wed. P. van Wiltenburg, bezocht daarna ons kerkgebouw en bezichtigde met aandacht het schoone spreekgestoelte. Ongeveer te 5 ure werd de boot weder bereikt, welke onder luide toejuichingen koers zette naar Amsterdam.

Uit: de Purmerender Courant van 10 juli 1901

Aanbesteding lagere school in 1888 voor f 30.543,00

Bij de aanbesteding van het bouwen van een nieuwe openbare school te Broek in Waterland zijn 20 biljetten ingekomen. De hoogste inschrijving was f 33.990,00; de laagste van C. Blankevoort, te Monnikendam, f 30.543,00

Uit: Het nieuws van de Dag 10 nov. 1882

Tot ongeveer 1940 was er de jaarlijkse opknappingsbeurt in Broek in Waterland

Hoe in 1900 in Broek de zomer aangekondigd werd

Broek in Waterland - De straten-schouw in deze gemeente is naar wensch afgeloopen d.w.z. zonder bekeuringen, want overal zien de wegen er netjes uit. Met die schouw is het zomerseizoen, als het ware, officieel geopend, maar zoals het meer gaat met officiële openingen - men denke aan allerlei tentoonstellingen - is dit geenszins het bewijs, dat alles kant en klaar is. Het rechte zomerweder, de luwe, lauwe zuiderluchten, die mensch en plant zoo weldadig aandoen, laten nog steeds op zich wachten, en ook de schilder- die lui hebben het hierin 't voorjaar altijd druk, dank zij onze houten huizen - is hier en daar nog ijverig bezig om nieuwen glans en gloed te brengen op gevels en weegen, die al te zeer afstaken bij het frissche lentegroen der pas ontwaakte natuur.

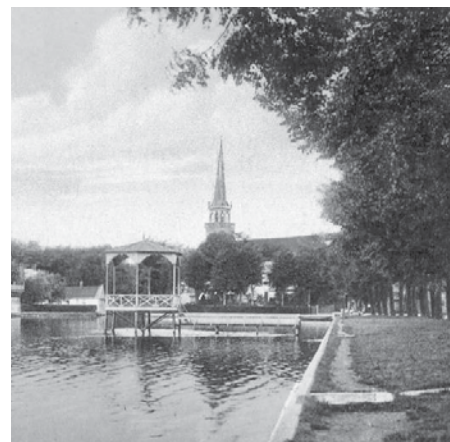
Hoe het zij, het zomerseizoen is geopend, dagelijks brengen de Amsterdamsche booten reeds weder eenige bezoekers, en 't is zelfs te bespeuren aan ons fanfare-corps, dat besloten heeft wegens onvoltalligheid niet deel te nemen aan het aanstaande concours, doch zich liever voor te bereiden schijnt voor een concert in den muziektempel op het Havenrak, waarschijnlijk op 24 Juni a.s. .Nu eerlijk gezegd, wordt het hoog tijd, dat de vereeniging eens blijk geeft met dit geschenk der burgerij te zijn ingenomen. Tot nog toe is daar niet veel van gebleken.

De populaire kermis met een Turkse schommel

De toeristen keren huiswaarts met de tram

De Wilhelmina muziektempel op het Havenrak

Café Ubbels biedt verkoeling

Een ander bewijs voor het aanbreken van een ander jaargetijde zijn de talrijke fietsrijders en-rijdsters, die vooral op Zon- en feestdagen ons dorp voorbij snorren of, wanneer de wind hen te machtig wordt, of als zij zich aangetrokken voelen door het vriendelijke uitzicht van ons plaatsje, den steven wenden - pardon, ik bedoel hun stuurstang draaien om de dorpsstraat in te rijden en hier rust te vinden of welbehagen in de eigenaardige schoonheden van onze schilderachtig gelegen woonplaats. Wie daarmee het meeste zijde spinnen? Natuurlijk de verschillende caféhouders en voorts zij, die zich toeleggen op den verkoop van aanzichtkaarten, welke handel ook steeds grooter afmetingen aanneemt.

Uit: de Purmerender Courant van 31 mei 1900

Met vader Gert, die vaarboer was, mee in de boot. Of op de fiets naar 't Eiland aan het Bozenmeertje

Koeienmelken. Het hoorde er voor de meisjes Van Veen gewoon bij

"Vanaf ons elfde," zegt Annie, "hielpen we door de week met koeienmelken." Marjo: "We hadden ook weekenddienst. Dan stond vader om vier uur aan je bed en ging je met hem mee in de boot naar 't Eiland waar de koeien stonden." "Melken," legt Janny uit terwijl ze met haar vingers een 'melkende' beweging maakt, "is een handigheidje."

Janny, Annie en Marjo zijn de dochters van Gert van Veen en Antje van Veen-Piet, die in 1949 uit Mijdrecht (waar Janny en Annie zijn geboren) verhuisden naar Broek in Waterland. Daar werden Marjo en ten slotte Nel geboren.

We spreken de oudste drie 'meisjes Van Veen' aan de keukentafel bij Annie thuis aan de Molengouw. Ze hebben allerlei documenten meegebracht - foto's, opgetekende levensverhalen, rekeningen. De tafel ligt er vol mee. Annie schenkt thee en snijdt zelfgebakken cake in dikke plakken. "Jammer," vinden ze alledrie: "Nel die in Apeldoorn woont, had verplichtingen waardoor ze niet kon komen."

Hun opa, de vader van hun vader, was boer, maar hij ging failliet. Gert, die absoluut boer wilde worden, werd door zijn oudere broers geholpen zodat hij de vervallen boerderij van Aadje Kool aan de Wagengouw kon kopen. Opa verhuisde mee naar Broek in Waterland.

Gert van Veen was, wat toentertijd veel voorkwam, vaarboer. 't Eiland waar zijn koeien stonden, ligt aan het Bozenmeertje. Je moest achter de Molengouw heen door het Pieterswijkje om er te komen. Had vader de dochter 'die dienst had' geroepen, dan moest ze zich haasten. Gert moest op tijd klaar zijn met melken, want de melkrijder van de CMC kwam de bussen ophalen. Miste de dochter de boot, dan moest ze op de fiets naar 't Eiland.

Marjo: "Ik vond het mooi, na het melken in de ochtendnevel weer terug het slootje in. Prachtig." Annie: "Ik vraag mij af of wij meisjes ook hadden leren melken, als we broers hadden

Marjo, Janny, Nel en Annie

Wagengouw 3, rond 1950

gehad." Janny: "Jawel hoor, we hebben immers neven die konden melken, maar dan leerden onze nichten het ook."

In het voorjaar werden de koeien naar 't Eiland gebracht. Annie: "Op het erf mochten ze uitdartelen, dat zag er zo vrolijk uit. Dan gingen ze door het Rooie Dorp (Wagengouw) de Belmermeer in. Dan over het pad, het erf en het land van Verkley over een beun, dat is een losse planken vloer, over de Ringvaart 't Eiland op. Je merkte dat de oudste koeien zich het tochtje herinnerden. Alle burens hielpen om de dieren in het gareel te houden."

In oktober kwamen koeien, kalveren en pinken terug op stal. Het buitenleven had hun een dikke vacht bezorgd; met een tondeuse werden ze geschoren.

Gert van Veen was altijd bezig. Sloten kanten. Mest verspreiden. Werkdagen van vier uur 's ochtends tot zeven uur 's avonds, een middagdutje van hooguit een kwartier. Om tien uur nog even de stal rond en afsluiten. Annie: "Vader was altijd opgewekt, altijd tevreden."

De eerste jaren voer Gert van Veen met de jol. In het voorjaar werd de mest in een houten praam, voortgeduwd met een vaarboom, naar het land gebracht. 's Zomers brachten ze het hooi in de praam naar huis. In de winter, als er ijs lag, haalde Gert op de schaats achter een grote houten duwslee kuilgras van het land.

Later kwam er een koolboot met motor en werd het varen makkelijker. Een koolboot is een ijzeren platte boot, waarin vroeger in de kop van Noord-Holland groene, rode en witte kolen naar de veiling in Broek op Langedijk werden gevaren.

Wecken

Van Veen begon met twaalf koeien; uiteindelijk had hij er zestien. "Ja, daar kon je toen wel van leven," zegt Annie. "Maar als onze moeder niet zo'n handige huisvrouw was geweest, was dat niet gelukt. Ze was altijd aan het naaien, verstellen, wecken, ze hielp met hooien. We droegen gebreide kousen en uit een oude grote-mensenjas, werd een kinderjas gemaakt."

Janny: "We waren elf toen we voor het eerst een jurk uit een winkel kregen." Marjo: "Een keer per jaar gingen we naar C&A om een jurk uit te zoeken. Dan keek moeder eerst op het prijskaartje, zodat ze een niet te dure jurk als 'mooiste' kon aanprijzen. De jurk van Janny ging het jaar erop naar Annie en kwam daarna bij mij en misschien ook nog wel bij Nel terecht."

Zielig? Beslist niet: zo ging het overal. Het was een fijne tijd, waarin altijd buurkinderen over

de vloer waren, iedereen bij iedereen speelde en neefjes en nichtjes kwamen logeren. Maar het was: eerst bonen plukken, boter karnen, konijnenhokken schoonmaken, kippen voeren - daarna mag je zwemmen of spelen.

Marjo haalt een jaarrekening tevoorschijn uit 1965. Omzet: 25.000 gulden. Winst 7.100 gulden. Van dat laatste bedrag leefde het gezin een heel jaar. "Kinderbijslag was er niet, we gingen particulier naar de dokter en naar de tandarts konden we niet," vertelt Marjo. "Moeder verkocht losse melk; de opbrengst ging in een spaarpotje voor doktersbezoek."

Janny: "Geld dat de eieren opbrachten, ging ook in een potje; daar werd voer van gekocht. Verkocht vader rond Kerst een konijn, dan kocht moeder een stukje vlees, want onze eigen konijnen - die aten wij niet. Kwam een boer aan huis om een kalf te kopen, dan gaf hij er mees-tal wel een gulden bij 'voor de kinderen'. Eens per jaar brachten we onze spaarcentjes naar de Boerenleenbank. Eerlijk verdelen over vier spaarboekjes."

Monnickendam

Omdat de familie Van Veen Nederlands-hervormd was, gingen de meisjes naar de christelijke lagere school in Monnickendam. Jammer, vonden Marjo en Annie, dat ze na school nooit met klasgenootjes konden afspreken. Annie: "Het was wel een bijzondere school; er zat ook korte tijd een joods meisje op. We begonnen om half negen met lezing uit de bijbel, maar het joodse meisje kwam pas om negen uur." Janny: "De overblijf vond ik vreselijk."

Annie vertelt dat ze echt kerkelijk waren. "We lazen Trouw, waren lid van de CHU, moeder was bij de christelijke vrouwenbond, vader actief in de kerkenraad." Ze woonden 'in een goed buurtje'. Marjo: "Moesten onze ouders eens weg, dan waren er drie burens die op ons pasten en dan waren er nog twee die het eigenlijk ook graag hadden gedaan. Je kon altijd een beroep doen op elkaar."

Antje van Veen kwam voor haar dochters op als het ging om kwesties als doorleren-of-niet. "Toen ik naar de HBS wilde, vond vader dat niet zo nodig, maar moeder zette door. Moeder had zelf graag willen doorleren, maar ze moest op haar dertiende van school," vertelt Marjo. Vader was echt een man uit de praktijk. "Hij vroeg wel cursussen aan, handelskennis en bedrijfsboekhouding, maar de enveloppen bleven ongeopend."

En dan, binnen een paar jaar tijds, gaan alle meisjes de deur uit om als ze achttien, negentien, hooguit twintig zijn, te trouwen. In 1977 stopt Gert van Veen met boeren, maar Antje en hij blijven op de boerderij wonen. Janny: "Toen het vee weg was, werd het er 's winters koud. Er was geen hooiberg meer - de sfeer veranderde." Na het overlijden van Gert en Antje werd, in 2002, de boerderij door de nieuwe eigenaren gesloopt. Janny: "Het was een lage stolp-boerderij die steeds verder wegzakte. Er was geen redding aan."

Hanneke de Wit

26-04-1977, gestopt met bedrijf

ZOMERCONCERT VANUIT DE WILHELMINA TEMPEL OP HET HAVENRAK

Broek in Waterland - Zondagavond gaf ons fanfarecorps een concert van den Wilhelminatempel op het Havenrak, hetwelk deze zomer voor de eerste maal geschiedde. Het programma waaronder zich moeilijke nummers bevonden, werd flink afgespeeld. Jammer dat ons geen programma was ter hand gesteld, aangezien we thans de nummers moeilijk konden volgen. Prachtig zomerweer begunstigde dit concert, zoodat velen in schuitjes rondobberden op het Havenrak om de muziek, welke zoo schoon over de stille watervlakte klinkt, te bewonderen. We twijfelen niet of het fanfarecorps zal zich nog meerdere avonden laten hooren, ervan overtuigd zijnde dat de burgerij dit zeer op prijs stelt.

Uit: de Purmerender Courant van 31 juli 1901

Uit: de Purmerender Courant van 31 Juli 1901

KIPPENOVERLAST

Broek in Waterland - Morgen vergadert onze gemeenteraad ter behandeling van een menigte ingekomen stukken, waaronder o.a. een verzoekschrift van eenige ingezetenen om op de een of andere wijze verlost te geraken van de kippenplaag, een lastige geschiedenis; want de meeste houders van deze nuttige beestjes laten deze vroolijk en vrij rondloopen, zoodat buurmans erf gewoonlijk met een bezoek van die kakelende, krabbende en grazende diertjes wordt bezocht, waar zij door hun groot aantal aanmerkelijk schade aanrichten.

Uit: de Purmerender Courant van 29 maart 1900

HET BROEKERBOEK

U kunt de door u bestelde en betaalde boek(en)
afhalen in de Broeker Kerk op
13 juni tussen 17.00 en 18.30 uur.

Mocht dit u niet schikken dan kunt ook nog terecht
op 14 t/m 21 juni.

Op zondag en maandag van 13.00 - 16.00 uur.

Op dinsdag t/m zaterdag van 10.00 - 16.00 uur.

Mocht ook dit u niet gelegen komen
mail dan vóór 30 mei naar info@oudbroek.nl
om een afspraak te maken over het afhalen.

U kunt desnoeds ook Jan Maars bellen 06 5392 3773.